

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610- 7649922
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

12 Ekim 2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mehmet ÖZHASEKİ
Bakan

EK:

-Dosya (1 takım)

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN ÇİÇEK OTLU'NUN
TBMM 7/3232 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR**

SORULAR

İstanbul Küçükçekmece ile Avcılar ve Esenyurt ilçeleri arasında yer alan 16 km² yüzölçümüne sahip Küçükçekmece Göl'ü, insanların, balık tuttuğu, sporlarını yaptığı, yüzdüğü bir lagün olduğu halde, çevresindeki yoğun yapılaşma, sanayi atıklarının arıtılmadan bırakılması ve çevresel baskılar nedeniyle aşırı derecede kirlenmiş durumdadır. Göl'ün dibinde ağır metaller, organik kirleticiler, azot ve fosfor birikimi meydana gelmiş, alg çoğalması ile balık ölümleri görülmüş, ekosistemi bozulmuştur. Göl, içme suyu özelliğini ve doğal biyolojik çeşitliliğini kaybetmiş durumdadır. İstanbul Metropolen Alan Alt Bölge Nâzım Planı 'nda göl ve çevresinin doğal sit alanı olarak korunması ve kentsel rekreasyon amacıyla kullanımı öngörülmüştür. Göl'ün kıyısında Rregion antic kenti I-II. derece arkeolojik sit alanı olarak korunurken, arkeolojik sit statüsü üçüncü dereceye düşürülmüş ve yapılaşmanın önü açılmıştır. Göl'ün üzerinden korumanın kalkması sayıları hızla azalan kuş türleri açısından da büyük tehlike yaratmıştır. İstanbul Avrupa yakasında su havzaları arasına alınıp koruma alanı ilan edilen Küçükçekmece Göl'ünün kirliliğine ilişkin Küçükçekmece Atıksu Ön Arıtma Tesisi ile Küçükçekmece Göl'ü de kirlilikten kurtulmuş ve çevresi doğal bir rekreasyon alanı haline getirilmiştir duyurusu yapılmışsa da bilim insanları; ileri biyolojik arıtma tesisinin olması gerektiğinin altını çizmektedir. Çevre Mühendisleri Odası'nın yaptığı açıklamaya göre; göl'ü besleyen üç derecede aşırı kirlenme söz konusudur.

Bilim insanları, Küçükçekmece Gölü'nde yapılan çalışmalar sonucunda, göl'e kesinlikle girilmemesi gerektiği, göl'ün mikrobiyolojik parametreler bakımından oldukça sıkıntılı olduğu, göl'de balıkçılığın yasaklanması gerektiğini vurgulamıştır. Anayasa'nın 63. maddesi ile tarih, kültür ve tabiat varlıklarının ve değerlerinin korunmasını sağlamayı; 56. maddesi, çevre sağlığını korumayı ve çevre kirlenmesini önlemeyi devletin yükümlülüğü olarak belirlenmiştir. İklim krizi ve Marmara Denizi'nin yüzölçümünden daha büyük, 70'e yakın doğal gölün kuruduğu dikkate alınarak mevcut su varlıklarının etkin korunması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Kaçak yapılaşma sonucunda evsel ve sanayi atıklarının uzun süredir arıtılmadan Küçükçekmece Gölü'ne bırakıldığı, göl'ün ekolojik dengesinin bozulduğu ve göl'ün alt su tabakasında aşırı kirliliğin olduğu Bakanlığınızın bilgisi dahilinde midir?
- 2- Küçükçekmece Gölü'ne bırakılan atıksuların içinde bulunan azot, fosfor ve karbon gibi kirleticileri engellemeye yönelik biyolojik ileri arıtma tesisleri kurulması için girişimleriniz olacak mıdır?
- 3- Küçükçekmece Göl'ü etrafında sanayi tesisleri denetlenmekte midir? Atık sularını yönetmeliklere aykırı şekilde göle deşarj eden işletmelere yaptırım uygulanmış mıdır?

- 4- Bilim insanlarının Küçükçekmece Gölü'nde yüzülmemesi, balık tutulmaması gerektiği konusundaki uyarıları dikkate alınacak mıdır? Yöre halkı bilgilendirilecek midir?
- 5- Göl'ün kıyısında yapılaşmanın önüne geçilmesi için ne gibi çalışmalar yapacaksınız?
- 6- Küçükçekmece Gölü'nde bilim insanlarının çalışmalarının sonucunda tespit edilen kirliliği gidermeye yönelik bütüncül bir çevre politikası oluşturulacak mıdır? Küçükçekmece Göl'ü için gerekli önlemler alınacak mıdır? Bu konuda ilgili kurum, yerel yönetimler ve demokratik kitle örgütleri ile iş birliği yapılacaktır?

CEVAPLAR

Marmara Denizi'nde doğal yaşamı etkileyen afet niteliğinde yaşanan müsilajın kontrol altına alınması ve giderimine yönelik Bakanlığımız koordinasyonunda üniversiteler ve ilgili kurum ve kuruluşların katılımı ile 22 maddeden oluşan "Marmara Denizi Eylem Planı (MDEP)" hazırlanmış ve 06.06.2021 tarihinde Marmara Denizine kıyısı olan tüm illerin üst düzey yöneticileri ile imza altına alınarak kamuoyu ile paylaşılmıştır.

Ayrıca, Marmara Denizi Havzası'ndaki noktasal ve yayılı kirlilik kaynaklarının önlenmesi ve Marmara Denizi'nin iyi çevresel duruma ulaştırılmasına yönelik çalışmalar Marmara Denizi Bütünleşik Stratejik Planı'nda yer alan 9 adet stratejik amaç, bu amaçlara ait 18 hedef ve bu hedeflere ait 44 ana faaliyet altında 134 adet alt faaliyet çerçevesinde gerçekleştirilmektedir.

Marmara Denizi Eylem Planı ve Marmara Denizi Bütünleşik Stratejik Planı gereğince Marmara Denizi Havzası'nda yer alan büyükşehir, il ve ilçe belediyelerinin, 1000 m³/gün ve üzeri kapasiteli, mevcut ve yeni yapılacak olan kentsel atıksu arıtma tesislerinin, 2021/13 sayılı Marmara Deniz Havzası Eylem Planı Kapsamında Deşarj Standartlarında Kısıtlama Genelgesi çerçevesinde getirilen kısıtlamaları sağlayabilmeleri amacıyla ileri atıksu arıtma tesisleri kurmaları ve işletmeleri gerekmektedir. Bu amaçla, ilgili atıksu altyapı yönetimlerine yapacakları yatırımlar için 3 ay ile 3 yıl arasında değişen geçiş süreleri verilmiştir.

Bu doğrultuda, Genelge kapsamında havzadaki kentsel ve endüstriyel atıksu altyapı yönetimleri 2021/13 sayılı Genelge'de getirilen kısıtlamalara uyum sağlamak için yapacakları atıksu altyapı yatırımlarına ilişkin iş termin planlarını Bakanlığımıza sunmuştur.

Bununla birlikte, konuya ilişkin olarak kanuni düzenleme de yapılmış olup, Çevre Kanunu'nun Ek-16'ıncı maddesi kapsamında Boğazlar ve Susurluk Havzası dâhil Marmara Denizi Hidrolojik Havzası'nda ve bu Havza'da yer alan illerden İstanbul, Bursa ve Kocaeli illerinin tamamında ileri atıksu arıtma tesisi olmayan belediyelere, 6 ay

içerisinde iş termin planlarını Bakanlığa sunmaları ve 3 yıl içerisinde ileri atıksu arıtma tesislerini kurup işletmeye alma zorunluluğu getirilmiştir.

İstanbul il sınırları içerisinde oluşan atıksuların bertarafı ile ilgili görev, yetki ve sorumluluk, 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun gereği İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi (İSKİ) Genel Müdürlüğünde bulunmakta olup bu kapsamda gerçekleştirilen iş ve işlemler ile ilgili ilerlemeler tarafımızca titizlikle takip edilmektedir.

Bu kapsamda, müsilajın en büyük sebeplerinden olan İstanbul'daki ön arıtma tesislerinin ileri biyolojik atıksu arıtma tesisine dönüşümüne yönelik iş termin planları Bakanlığımıza sunulmuş, ancak halihazırda ön arıtmadan ileri arıtmaya dönüşmüş bir tesis bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, Küçükçekmece Gölü'ne doğrudan deşarj eden kentsel veya endüstriyel nitelikli tesis bulunmamakla birlikte, Marmara Denizi'ne deşarj edilen Küçükçekmece Ön Arıtma ve Derin Deniz Deşarjı Tesisi Atıksuları'nın 15.06.2025 tarihine kadar iki farklı tünel vasıtasıyla mevcut Ambarlı ve Ataköy İleri Biyolojik Atıksu Arıtma Tesisleri'ne yönlendirilerek tesisin iptal edileceğine ilişkin İSKİ Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan İş Termin Planı Bakanlığımıza sunulmuş ve Bakanlığımız tarafından uygun bulunmuş olup, tünel inşaatları devam etmektedir.

2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu kanuna istinaden çıkarılan mevzuatlar kapsamında Bakanlığımız merkez teşkilatı ve taşra teşkilatında görevli denetim personelleri tarafından ani, birleşik ve şikâyet üzerine denetimler yapılmaktadır. Çevre Kanunu'na aykırı faaliyet gösteren ve kirliliğe sebebiyet veren işletmelere 2872 sayılı Çevre Kanunu ilgili maddelerince idari yaptırım uygulanmakta ayrıca çevre kirliliğine sebebiyet verenler hakkında Cumhuriyet Savcılıkları'na suç duyurusunda bulunmaktadır.

Bakanlığımız tarafından İstanbul il'inde son üç yılda su kirliliğinin önlenmesine ilişkin 1.603 denetim gerçekleştirilmiş, denetimler sonucunda 45 tesise toplamda 7.939.427 TL idari yaptırım uygulanmış, 2 tesisin faaliyeti durdurulmuştur.